

Danmarks største museum

Axel Bolvig

Politiken har bragt en række indslag om kirkernes forvaltning og økonomi. Fint men ensidigt. Folkekirken bedømmes udelukkende ud fra 'rationelle' økonomiske principper: 100.000 danskere er på kirkeministeriets lønningsliste, medlemstallet i folkekirken falder, lønudgifterne til gravere, sangere, kirketjenere eksploderer. Kun en brøkdel af befolkningen går i kirke.

Disse betragtninger er rigtige nok, men de tager et ensidigt udgangspunkt, nemlig den rent kirkelige brug og opfattelse af vores kirker og deres omgivelser. Det er ikke nok at argumentere ud fra den fåtallige skare, som tropper op om søndagen. Det er for snævert, når der i avisen henvises til nostalgien i de små landsbysamfund som årsag til økonomiske kalamiteter. Skolen og brugsforeningen er forsvundet, 'nu er der kun kirken tilbage, og selvom de færreste sætter deres ben i den til daglig, symboliserer den alligevel nærhed.'

Sammenligningen med skole og især brugsforening er uholdbar. Hovedparten af vores kirker har otte hundrede år på bagen, hvor de bl.a. varetog børnenes undervisning. De fleste blev opført af stormænd og fra 1300-tallet og århundreder frem forvaltet af kirkeværger, der valgtes årligt blandt sognets bønder. Arkitektur og udsmykning blev stort set varetaget og finansieret af verdslige folk. Hertil kommer tienden, Danmarks første skat, en tiendedel af produktionen. En tredjedel heraf gik til kirkernes udsmykning og vedligeholdelse! Det svarer i dag vel til udgifterne til et par Øresundsbroer årligt.

Kirkerne har generation på generation været knudepunkter for alle mulige aktiviteter religiøse som verdslige – der var ingen skillelinje. Derfor kan de betragtes som vores væsentligste bærere af kunst og arkitektur. Derfor er vores kirker og deres udsmykning Danmarks største museum. Derfor bør vi i dag ikke argumentere lokalt men landsdækkende. Brugerskaren er nemlig langt større og bredere end de traditionelle kirkegængere.

Kirkerne er en stensat del af vores fælles nationale identitet og ikke et lokalt nostalgisk 'kolonihavehus med en masse hjemmelavede tilbygninger' (Tim Knudsen om folkekirken som sådan). De er vores fælles oplevelsesrum, hvor der naturligvis også foregår de kirkelige handlinger, som i mange århundreder har garanteret en eksistens, ingen anden institution har kunnet magte.

I fremtidsperspektiv bør kirkerne og dermed os alle sammen satse på deres kulturhistoriske betydning. Kirkegårdene 'med deres fint revne perlegrus og nul ukrudt' (sic!) vil i voksende omfang udvikle sig til parklignende fristeder (tænk på Assistenskirkegården). Gravstedskulturen er for tiden i en spændende udvikling.

Vores store men decentrale museum kan opleves i bygninger, der fremviser en enestående arkitektur fra indførelsen af stenbyggeri til fx. Stavnsholt kirke tegnet af Spreckelsen. Dette landsdækkende museum rummer kunstsamlinger, der i omfang, spændvidde og variation overgår de etablerede museer under museumsloven. Her kan man se stensulptur fra 1100-tallet, kalkmalerier fra en periode på fem hundrede år, alterudsmykninger fra Sahl kirkes gyldne alter til moderne udgaver af Arne Haugen Sørensen, Bjørn Nørgaard og mange andre fremtrædende kunstnere. Lokale og importerede træskærerarbejder, portrætter i hundredvis, osv.

Et moderne internetbaseret 'museumskatalog' er under opbygning. Vi er en gruppe, der har udarbejdet et formidlingsprojekt, der i videopræsentationer viser et voksende antal eksempler på rigdommen. Det vil ske online på nettet, som podcast og

ikke mindst til direkte download på folks mobiltelefon via GPS, når de af lyst og på må og få kører rundt til landets kirker.

Læserne kan se eksempler på videopræsentationer af kirkernes mangfoldighed på hjemmesiderne for Københavns domkirke, Tyvelse kirke og Hjørring Sct. Catharinæ kirke.

Hvis Jellingestenen er 'Danmarks dåbsattest' så er de over to tusind kirker vores alle sammens mentale livsforsikring.